Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

Datum	21 december 2023
Nummer	2024-01-
Datum commissievergadering	9 januari 2024
Datum raadsvergadering	23 januari 2024

Oplegger

Zaaknummer	528663
Onderwerp	Uitvoeringsplan geldzorgen, armoede en schulden
Portefeuillehouder	M. Oderwald - Ruijsbroek
Uiterste behandeldatum (met toelichting)	23-01-2024 Aan de gemeenteraad toegezegd het plan najaar 2023 aan te bieden
Eerdere besluitvorming	Het beleidsplan 'Armoedebestrijding en schuldhulpverlening in Midden-Delfland 2017-2019'.
Samenvatting voorstel	Uw raad heeft het college gevraagd extra aandacht te geven aan de inwoners met geldzorgen, ook naar aanleiding van economische ontwikkelingen. En gevraagd een plan op te stellen hoe deze inwoners te helpen. Met dit uitvoeringsplan wordt de ambitie getoond geldzorgen zo veel mogelijk te voorkomen. En als er geldzorgen zijn goede ondersteuning te bieden, armoede te bestrijden en schulden helpen oplossen. Hiervoor herijken we het bestaand aanbod, kijken goed naar de behoefte van de inwoners en selecteren daar waar nodig aanvullende voorzieningen. Het uitvoeringsplan omvat een pakket aan maatregelen waarvoor de raad extra middelen beschikbaar kan stellen ten laste van de algemene reserve voor 2024, 2025 en 2026. In 2025 bespreken we de financiële consequenties volgt voor 2027 en verder.
Beslispunten	De gemeenteraad besluit om: 1. Vaststellen van de geactualiseerde beleidsmatige kaders, doelen en uitgangspunten voor het armoedebeleid, zoals beschreven in hoofdstukken 2 tot en met 5 van het Uitvoeringsplan Geldzorgen, armoede en schulden. 2. Het college opdragen de uitvoering van het plan op te pakken en de raad jaarlijks te informeren over de voortgang 3. Extra middelen beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve voor 2024, 2025 en 2026.
Bijlage(n)	1. Uitvoeringsplan Geldzorgen, armoede en schulden 2. Overzicht van bestaand aanbod en de voorstellen voor intensiveren van aanbod en nieuw aanbod. 3. Het verslag op hoofdlijnen van de gesprekken, ter voorbereiding op het Uitvoeringsplan, met inwoners en professionals. 4. De onderzoeksrapporten waarin evaluatie armoede-en schuldenbeleid en de behoeftepeiling. 4.1 Bijlage: toelichting harmonisatie inkomensgrenzen 5. Gevraagd advies Adviesraad Sociaal Domein 6. Reactie college op gevraagd advies Adviesraad Sociaal Domein

Advies commissie	

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord	
	Opmerking:	
	Datum van besluit gemeenteraad:	
	A. de Vos griffier	Drs. A.P.J. van Hemmen voorzitter

Inleiding

Uw raad heeft op meerdere momenten aandacht gevraagd van het college voor de inwoners met geldzorgen, ook naar aanleiding van economische ontwikkelingen. En gevraagd een plan op te stellen hoe de inwoners te helpen die te maken hebben met geldzorgen, armoede en schulden.
Het college heeft het armoede en schuldenbeleid vastgelegd in de notitie 'Armoedebestrijding en schuldhulpverlening in Midden-Delfland 2017-2019'. Verschillende armoederegelingen zijn tussentijds aangepast, inzichten over wat werkt en wat niet werkt hebben zich uitgekristalliseerd, nieuwe voorzieningen zijn gecreëerd en onze werkwijze voor kwetsbare bewoners en huishoudens is op meerdere terreinen meer en meer integraal geworden. Deze ontwikkelingen, in combinatie met de ambities uit het Collegewerkprogramma 2022-2026 en de recente prijsontwikkelingen waardoor de bestaanszekerheid van minima en middeninkomen onder druk staat, maken dat de tijd gekomen is voor een herijking van beleid.
Met dit uitvoeringsplan wordt de ambitie getoond geldzorgen zo veel mogelijk te voorkomen. En als er geldzorgen zijn goede ondersteuning te bieden, armoede te bestrijden en schulden te helpen oplossen. Hiervoor herijken we het bestaand aanbod, kijken goed naar de behoefte van de inwoners en selecteren, daar waar nodig, aanvullende voorzieningen.

Beoogd maatschappelijk effect

a. Preventie voor alle inwoners
We geven op dit thema uitvoering aan ons maatschappelijk doel en vertrekpunt. We voorkomen dat inwoners te kampen krijgen met geldzorgen door goede informatievoorziening en voor mogelijkheden de eigen financiële vaardigheden te verbeteren.
b. Participatie voor kinderen en volwassenen met geldzorgen
We geven op dit thema uitvoering aan een aanbeveling uit het onderzoek: maak de regeling Sociale Participatie aantrekkelijker. En aan de maatschappelijke doelen: verminderen van armoede bij kinderen en niemand wordt uitgesloten door geldzorgen.
c. Inwoners in kwetsbare posities
We geven op dit thema uitvoering aan de aanbevelingen uit het onderzoek: krijg en houd multi-problematiek in beeld, zet in op informatievoorziening over de minimaregelingen onder ondernemers en onderzoek de mogelijkheden om de inkomensgrenzen van de minimaregelingen te verruimen om meer huishoudens te ondersteunen.
d. Toegankelijkheid en vindbaarheid van voorzieningen
We geven op dit thema uitvoering aan de aanbevelingen uit het onderzoek: vereenvoudig de aanvraagprocedure voor de minimaregelingen, investeer in informatievoorziening die aansluit bij de doelgroep en gebruik in de communicatie-uitingen B1-taalniveau. Aan het maatschappelijke doel: het vergroten van het bereik van inkomensondersteunende maatregelen. En aan het vetrekpunt: laagdrempelig voorzieningen, klant en servicegericht en heldere communicatie.

Argumenten

1.1 Sommige gebeurtenissen in het leven hebben grote invloed op de inkomenssituatie, bijvoorbeeld 18 jaar worden, scheiden, ziek worden, werk verliezen of overlijden van partner. Gebeurtenissen die veel vragen van het aanpassingsvermogen van mensen, ook van het vermogen de financiën op orde te houden. In het algemeen blijven mensen te lang lopen met de gevolgen waardoor schulden en andere problemen hoog kunnen oplopen.
Met de uitvoering van dit plan kan in een vroeg stadium, bij beginnende financiële vragen, ondersteuning geboden worden. Maar ook mensen de kans geven voldoende financiële vaardigheden aan te leren, in samenhang met andere basisvaardigheden als taal, rekenen, gezondheids- en digitale vaardigheden zodat bij tegenslag voldoende veerkracht beschikbaar is.
1.2 Mensen die leven van een laag inkomen kunnen minder meedoen aan de samenleving en kunnen moeilijk investeren in eigen ontwikkeling. Dit zet mensen op achterstand. Kinderen en jongeren die opgroeien in armoede voelen zich eerder buitengesloten, hebben eerder leerproblemen en gezondheidsproblemen. Hierdoor hebben zij te maken met achterstanden die hen op alle levensdomeinen belemmeren in hun ontwikkeling. Te veel bewoners maken geen gebruik van ondersteuning terwijl zij daar mogelijk wel aanspraak op mogen maken. Onbekendheid met de voorziening en moeite met de aanvraag zijn belangrijke oorzaken van het lage gebruik.

Met de uitvoering van dit plan kunnen meer volwassenen en meer kinderen bereikt worden met aanbod voor meedoen en actief onderdeel blijven van de samenleving, ook al zijn er geldzorgen.
1.3 In het onderzoeksrapport wordt nadrukkelijk gewezen op het belang meer aandacht te geven aan inwoners in kwetsbare posities. Dit zijn inwoners die in langdurige geldzorgen verkeren of door persoonlijke factoren een hoger risico hebben in geldzorgen te raken door chronische ziekte. Of omdat zij geen goede kansen hebben op de arbeidsmarkt, een migratieachtergrond, onvoldoende financiële vaardigheden door laaggeletterdheid of licht verstandelijke beperking of een beperking hebben.
Met de uitvoering van dit plan geven we meer aandacht aan afstemming en bereik van de voorzieningen voor inwoners in kwetsbare posities, zoals bekendheid en maatwerk. Tevens meer aandacht voor integraliteit, veelal speelt er meerdere problematiek zoals gezondheid, werkeloosheid en problemen in de gezinssituatie.
1.4 Uit het onderzoek komt naar voren dat relatief veel inwoners die hiervoor wel in aanmerking komen geen gebruik maken van inkomensondersteunende voorzieningen. Achterliggende oorzaken zijn de weg niet kennen naar de voorzieningen, onbekendheid met de voorzieningen en moeite met brieven en computers. Dit is een landelijke trend, waarnaar ook de landelijke Ombudsman een onderzoek naar heeft gedaan. Hier kwamen dezelfde oorzaken naar voren.
Met de uitvoering van dit plan zijn meer inwoners, ondernemers en zzp-ers bekend met de inkomensondersteunende regelingen en het hulpaanbod van de gemeente en maatschappelijke organisaties. Informatie is toegankelijk en in eenvoudige taal waardoor ook kwetsbare inwoners op de hoogte zijn. De informatie staat op papier en op internet. Tenslotte kunnen inwoners op een eenvoudige manier hulp krijgen bij het begrijpen van de informatie en zo nodig bij het verkrijgen van de inkomensondersteuning.

Kanttekeningen

De maatregelen zijn gericht op zo veel mogelijk voorkomen van geldzorgen. En als er geldzorgen zijn goede ondersteuning te bieden, armoede te bestrijden en schulden te helpen oplossen. Wij realiseren ons dat veel van het succes van de voorgestelde maatregelen zal afhangen van het bereiken van de doelgroepen door gemeente en maatschappelijke partners en van het vertrouwen van inwoners met hun vragen aan te kloppen.

De maatregelen zijn daarom ook gericht op het vergroten van het bereik van onze voorzieningen, ze zijn dichtbij en laagdrempelig en we werken aan vertrouwen door zonder oponthoud problemen aan te pakken, procedures helder uit te leggen en maatwerk oplossingen na te streven.

Met de voorgestelde maatregelen streven we naar meer gebruik van de voorzieningen en verwachten we meer inwoners te kunnen helpen en vooral eerder te kunnen helpen. Ons doel is om het gebruik van voorzieningen in Midden-Delfland minstens op het landelijk niveau te krijgen. We houden er echter rekening mee dat er inwoners zullen zijn die desondanks onze inspanning niet aankloppen voor hulp.

Als bijlage bij het plan vindt u "Harmonisatie inkomensgrenzen". In beginsel adviseert het college 120% als inkomensgrens te hanteren. Via een tabel met een drietal scenario's wil het college uw raad faciliteren het gesprek te voeren over inkomensgrenzen, afwegingen te maken en keuzes.

Financiën

Voor een aantal onderdelen van het plan is structureel geld aan het gemeentefonds toegevoegd (armoedebestrijding kinderen € 53.427, verbetering van de dienstverlening € 15.871 en vroegsignalering en bijzondere bijstand € 20.389). Dit is niet eerder geclaimd en zit nu in de budgetaanvraag van € 173.787 voor 2024 en € 163.500 voor 2025 en 2026.
Voor 2024 is er al budget beschikbaar vanuit de 4e PBW 2023 waar het restant van het incidentele extra budget voor armoedebestrijding wordt doorgeschoven.

Budget

	2024	2025	2026	2027
Armoedebudget	€ -62.713,-			
Totaal kosten	€236.500,-	€163.500,-	€163.500,-	€163.500,-
Tekort	€173.787	€163.500	€163.500	€163.500

Voorgesteld wordt deze extra lasten ten laste te brengen van de algemene reserve via begrotingswijziging 2024-3.

Communicatie en participatie

We zetten in op verschillende communicatiekanalen en verschillende communicatiemiddelen, zodat we de doelgroep ook echt bereiken. We willen hun vertrouwen winnen waardoor zij eerder hulp accepteren. Dat de juiste toon van communiceren en de best passende vorm van communicatie rondom geldzorgen, armoede en schulden erg belangrijk zijn, werd benadrukt door mensen met wie we overleg hadden voor input voor dit plan. Armoede en schulden zijn onderwerpen waar mensen zelf niet graag mee te koop lopen. Ze vragen daarom niet snel hulp en proberen het te lang zelf op te lossen. Ook weten de inwoners vaak niet welke ondersteuning er mogelijk is. Ze eten de weg vaak niet en raken soms verzeild in ingewikkelde procedures.
We werken op de thema's geldzorgen, armoede en schulden nauw samen met allerlei partners. We gaan hen uitgebreider informeren en steviger betrekken bij de thema's. Zij hebben eigen netwerken die contact hebben met de doelgroep. Door samen te werken kunnen we zoveel mogelijk inwoners bereiken en hen ondersteunen op weg naar een beter bestaan.
Een strategie en plan van aanpak voor de communicatie worden nog uitgewerkt. We kunnen wel alvast de belangrijkste doelen noemen:
1. Groter bereik onder alle inwoners over geldzorgen, armoede, armoederegelingen en schulden
2. Onze partners opnieuw en uitgebreider informeren en hun kennis vergroten over armoede, armoederegelingen en schulden in Midden-Delfland
3. Communicatie over nieuwe onderwerpen zoals Ontwikkelpleinen en Geldfit
4. Bestaande communicatiemiddelen en -kanalen optimaliseren
5. Registeren van de doelgroep binnen de mogelijkheden van de AVG, zodat wij hen ook rechtstreeks kunnen informeren over diverse onderwerpen rondom armoede, armoederegelingen en schulden
In de voorbereiding van het Uitvoeringsplan Geldzorgen, armoede en schulden zijn gesprekken gevoerd met inwoners en professionals. En is meerdere keren overleg geweest met de Adviesraad Sociaal Domein.

Vervolgstappen

Per maatregel wordt een projectplan met communicatieplan opgesteld.
De uitvoering wordt gecoördineerd door projectleider en een projectgroep bestaand uit maatschappelijke partners.
College en raad worden jaarlijks op de hoogte gebracht van voortgang en resultaten.

Reactie college op commissiebehandeling